

Željeli smo samo mir...
(Sarajevska sjećanja)

Izložba fotografija MILOMIRA KOVAČEVIĆA STRAŠNOG

Umjetnička galerija BiH, Sarajevo

29.02.-25.03.2012.

Izložbom jednog od najznačajnijih bosanskohercegovačkih fotografa, koji je aktivno pratio čitav proces mirovnih procesa u Sarajevu, pruža se pregled zbivanja sa vremenske distance od dvije decenije. Izložba nije samo kronika vremena, već se njom želi ukazati i na pojedinačnu i kolektivnu odgovornost. Također, izložba direktno aludira na svijest i važnost djelovanja civilnog društva.

Većina fotografija su razvijene po prvi put za ovu izložbu i ovom prilikom će biti prikazane ekskluzivno.

O izložbi, Milomir Kovačević Strašni

Nakon fotografija Titovih portreta iz izloga radnji istaknutih povodom jugoslovenskog Dana republike 1989. i onih koje su prikazale predizbornu kampanju 1990-te, odlučio sam da pokažem atmosferu brojnih mirovnih manifestacija koje su se održale u gradu 1991-1992, kao treći dio ovog ciklusa dolazi izložba „Željeli smo samo mir“.

Ova izložba je za mene prilika da dam doprinos svjedočanstvu o ovim skupovima koji, praćeni surovim ratom na koji se iz inostranstva često gleda i kao na nešto što je bilo neizbježno, rizikuju danas da padnu u opšti zaborav.

Ipak, istupi građana su bili veoma snažni, a izrazi nevjerice na njihovim licima, pred događajima koji će uslijediti, vrlo vidljivi.

Dok su nacionalistički lideri okrenuli leđa zemlji prije nego da su našli način da izbjegnu konflikte kojima su i sami bili uzrok, brojni su bili oni i one koji su željeli izraziti svoje neslaganje sa ovima koji su došli na vlast 1990.

U ovim trenucima kada je rat izgledao neizbježan, odnosno kada se već i dešavao u nekim dijelovima bivše Jugoslavije, u Sarajevu, glavnom gradu Bosne i Hercegovine, kulminiraju mirovne manifestacije, organizovane od strane većine nenacionalističkih partija, te ono na neki način postaje centar.

Kao mučeni nekim lošim predosjećajem, svi su reagovali u ime zajedničkog života, ne znajući šta će se tačno desiti njihovoj zemlji i njihovom gradu. Pomalo naivno, mladi i stari, radnici i intelektualci, žene i muškarci skupljali su se, međusobno se ohrabrujući i tješeci kako se ništa strašno ne može dogoditi i kako će se njihovi glasovi čuti.

U jednom društvu gdje ni do današnjeg trenutka ljudi nisu navikli da slobodno izražavaju svoje mišljenje, ovakve manifestacije su pokazale do koje mjere je ovakva uloga bila svima važna i koliko su političke tenzije dobile na snazi.

Pokušao sam, kroz svoj objektiv, da uhvatim ovu jedinstvenu atmosferu sveprisutne tjeskobe, ali i iskrene i duboke nade građana svih vjeroispovjesti ujedinjenih u posljednjem pokušaju da ih se čuje u njihovoj želji za životom u miru.

O autoru

Rođen 1961. godine.

Fotografijom se počinje baviti sa 17 godina u Univerzitetском foto kino klubu CEDUS. Članom ULUPUBiH-a postaje 1989. godine.

Od samog početka njegov opus posvećen je životu na ulicama, kao i kulturnim događanjima u Sarajevu. Devedesetih postaje jedan od najzapaženijih fotohroničara grada. Angažman fotoreportera u različitim revijama nije doprinjeo da njegov rad poprimi senzacionalistički karakter niti su njegove fotografije imale kratak rok trajanja. Naprotiv, njegov rad pokazuje interes za najrazličitije teme tadašnjeg društva. Od onih svakodnevnih, često neprimjetnih u kolotečini svakodnevnice, do onih koje otvaraju neke od, za to doba, tabu-tema. Serije fotografija sa temama iz Međugorja, zatvora, buvljaka, rock koncerata, zatim teme Horde zla (navijači FK Sarajeva), grafiti, pioniri, Titove fotografije po izlozima za posljednji Dan Republike itd., samo su neke po kojima je Kovačević postao poznat.

Početak devedesetih Kovačević svjedoči dubokim društvenim promjenama u zemlji: odumiranju jednog sistema - epohe komunizma i stvaranju novog. U tom periodu nastaju serije posvećene prvim demokratskim izborima, stranačkim mitinzima, stvaranju novih partija, nove vlasti, mirovnim manifestacijama... Paralelno bilježi i svakodnevni kulturni, politički i sportski život grada. Početkom '92., on prati izbliza sve ono po čemu će Sarajevo tragično biti poznato u cijelom svijetu. Iz dana u dan on svojim aparatom iznutra svjedoči životu opkoljenog grada. Svoju ličnu tragediju i tragediju građana Sarajeva dosljedno bilježi i o tome govore njegove fotografije. One se drastično razlikuju od fotografija stranih kolega. Dok su oni vrebali da na što bizarniji način uhvate smrt, on je bilježio život i otpor tom teškom vremenu. U tom haosu pokušavao je da stvori, makar na fotografijama, nešto skladno i vizuelno čisto. Svojim djelom nastoji pružiti otpor i suprotstaviti se totalnoj destrukciji grada. U tome periodu nastaje više foto-serija: „Tito in War“, „No Nama“, „Ase leži“, „Ratna arhitektura“... Autor je više ratnih izložbi u Galeriji Collegium Artisticum i Galeriji Obala.

Godine 1995. odlazi u Pariz, gdje dočekuje kraj rata u BiH. I tamo, u novoj sredini, nastavlja svoju fotografsku i izlagačku aktivnost. Nastaju nove serije fotografija: portreti studenata stipendista fondacije Soros za bivšu Jugoslaviju, portreti stanovnika *Thonon Les Bains*-a, „Moji prijatelji iz Rumilly-a“. Snima pariška groblja kao nastavak ratnih serija iz Sarajeva.

Godine 1998. dobija godišnju nagradu Fondacije CCF, današnje HSBC za fotografiju za seriju „Iz zatvora“, nastalu devedesetih godina u zatvorima bivše Jugoslavije. Izlaže po cijeloj Francuskoj te u International Center of Photography u New Yorku.

Godine 1999. boravi tri mjeseca u Mexicu gdje nastaju serije „Cerro de Leon“ (portreti stanovnika ovoga grada) i serija „Posljednja trka“ koja govori o ubijaju konja koji je slomio nogu u trci za seosku zabavu.

Druga pariška serija portreta je „Gens una sumus“ u kojoj fotografiše ljude koji igraju šah, nastaje u improviziranim studijima, kafićima, galerijama, podrumima. U svakoj od serija Kovačević fascinira svojim umijećem da iz svakog ljudskog bića izvuče nešto najbolje. Bez obzira na uslove u kojim se različiti ljudi nalaze, pred sobom on uvijek pronalazi čovjeka

sa svim svojim vrlinama. To se možda najbolje očituje iz serije u pariškom bistrou *Petit Trou de Bretagne* (3. arondisman), gdje su ljudi sa fotografija kasnije aktivno učestvovali u postavkama izložbi u samom caffe-u koji danas više ne postoji. Želeći da promijeni sliku o Sarajlijama u Parizu i šire, nastaje projekat „Sarajevo u srcu Pariza“ gdje Sarajlije, koje žive u gradu, preko svojih najdražih i najintimnijih suvenira pišu i pričaju o bivšem životu, o istoriji Sarajeva i kulturnom nasljeđu. Projekat se nastavlja i širi na Evropu sa idejom da se promijeni mišljenje Evrope o našim prostorima. Gotovo cijelo vrijeme svog boravka u Parizu pravi noćne fotografije spomenika i svega onoga što Paris čini gradom svjetlosti.

Kovačević je fotograf kontradikcije. On je fotograf smrti i života, prošlosti i sadašnjosti, vječnosti i prolaznosti. Njegove fotografije su i jako nasilne i pretjerano ozbiljne. Njihov kvalitet se sastoji prije svega u pikturnalnoj snazi, daleko od svake stilizacije, zahvaljujući čemu svoju ličnu istoriju dijeli sa ostalim.

Za svoj rad dobitnik je mnogih priznanja, a posljednje je od predsjednika Republike Francuske gdje je proglašen Vitezom sa zaslugama za svoj fotografski rad i angažman.

Danas živi i radi u Parizu.

O Umjetničkoj galeriji BiH

Umjetnička galerija Bosne i Hercegovine, osnovana 1946. godine, proučava i čuva preko 6000 djela moderne i savremene umjetnosti, predstavljajući, sa stajališta vizuelne umjetnosti, najstariju i najznačajniju muzejsku instituciju u BiH.

Od 01.09.2011. Umjetnička galerija BiH je zatvorena za javnost, čime se željelo ukazati na stanje u kojem se Galerija nalazi. Nerješavanjem statusa ove institucije od potpisivanja Dejtonskog mirovnog sporazuma do danas Galerija je dovedena u stanje potpunog kolapsa jer nema: osnivača, finansijera, Upravni odbor niti direktora. Od prvog septembra do danas niti jedan nivo vlasti nije učinio ništa na rješavanju ovih problema. Svjesni smo činjenice da ova institucija nije prioritetni problem u zemlji, ali se slučaj Umjetničke galerije treba promatrati kao posljedica nepostojanja i nefunkcioniranja ukupnog sistema vlasti.

Ovom izložbom želimo ukazati i građanima i vlasti na postojanje različitih načina borbe za ostvarivanjem ugroženih prava.

Korisne informacije:

Mjesto održavanja: Umjetnička galerija BiH, Zelenih beretki 8, 71 000 Sarajevo BiH

Trajanje izložbe: 29.02. – 25.03. 2012.

Datum i vrijeme održavanja PRESS konferencije: bit će objavljen naknadno

Datum otvaranje izložbe: 29.02.2012.

Tokom trajanja ove izložbe Umjetnička galerija BiH biće otvorena za posjetitelje svaki dan osim nedjelje od 10 do 18 sati.

Kontakti:

Ivana Udovičić, kustos UGBiH: ivana.udovicic@ugbhi.ba

Milomir Kovačević: milomir@milomirkovacevic.com

